

Universitat Transversal de l'Energia

Pep Centelles i Portella

josep.centelles@gmail.com

<http://portella.cat>

Manresa, juliol 2024

En el breu espai d'aquest article voldria exposar l'oportunitat que té Manresa d'aplegar una gran Universitat Transversal de l'Energia.

El món tancat de les caixetes d'organigrama va funcionar bé des de l'enciclopedisme del segle XVIII per endreçar el coneixement il·lustrat i va ser molt útil al burocratisme weberianà per organitzar el poder a l'administració pública. Les universitats funcionen en facultats, física, química, literatura, història, biologia, etc. i els governs en departaments sectorials de cultura, urbanisme, seguretat, hisenda, etc. Aquest sistema de "negociats" serveix mentre el model de govern és essencialment reactiu i regulador, té escassa iniciativa i es dedica a donar permisos, posar multes o atorgar subvencions. La iniciativa, tant l'empresarial com la social, prové del món privat.

Des de fa dècades reclamem governs propositius, amb iniciativa, que marquin la direcció cap a on la societat vol anar. En un govern orientat a l'acció els negociats dirigits amb "mentalitat d'especialistes" no encaixen bé. Aflora la necessitat de transversalitat. Les comissions interdepartamentals són farragoses i poc resolutives, car en elles domina la mentalitat d'especialista forjada a les universitats. Cal l'acció per programes o missions que persegueixen un objectiu clar.

El repte més gran que té avui la humanitat, i per tant els governs a tots nivells, és el canvi climàtic causat per les emissions de CO₂. El 80% d'aquestes emissions venen del model energètic de cremar combustibles fòssils. El **Pacte Verd** de la Unió Europea amb el clar **objectiu central de zero emissions al 2050** gira exclusivament al voltant de l'energia. No solament es tracta d'obtenir energia renovable, sinó d'estalviar-la i sobretot gestionar-la bé. Siguem conscients que l'energia és totalment transversal a les nostres vides. Aturem-nos-hi un minut ... tic-tac, tic-tac ... i imaginem-nos un dia sense electricitat ni gasolina. Què fariem? Ni tan sols ens podríem rentar la cara. Fem servir energia (molta!) des que ens llevem fins que anem a dormir.

A Manresa podem convertir el repte en oportunitat. **La Universitat Transversal de l'Energia de Catalunya es tractaria d'un gran centre on tot el coneixement girés al voltant de l'energia.** De com acabar amb els fòssils, que és essencialment un problema de finances, de com gestionar la renovable que és un problema de regulació legal i de gestió empresarial. **Més enllà de l'enginyeria (elèctrica, electrònica i digital) els grans pilars d'aquesta universitat serien l'economia, l'empresa, el dret i la geografia.** No és un detall menor que el director de l'empresa pública Energètica sigui un advocat, i que ningú es pensi que hi és per endoll de partit. A les reunions del Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya (més 200 empreses) es parla més de les lleis i de si surten els números que d'enginyeria. Actualment els problemes de fons de la Transició són les finances, la regulació legal i l'ocupació territorial amb respecte al medi.

Canviar el model energètic és un repte polièdric. **Per millorar l'excel·lència universitària cal fer conviure ben barrejats la recerca i el professorat procedents de totes les branques de coneixement necessàries per la Transició Energètica.** Aquest caldo de cultiu multidisciplinari, a part de ser molt més creatiu millorarà l'atracció d'alumnat femení que tan limitat es ara a les enginyeries estrictes.